

Hoofdstuk 12: Verdienen

In dit hoofdstuk bekijken we in eerste instantie de inkomens. Vervolgens brengen we armoede in **West-Vlaanderen** in beeld.

12.1 Inkomens

12.1.1 Fiscale inkomens

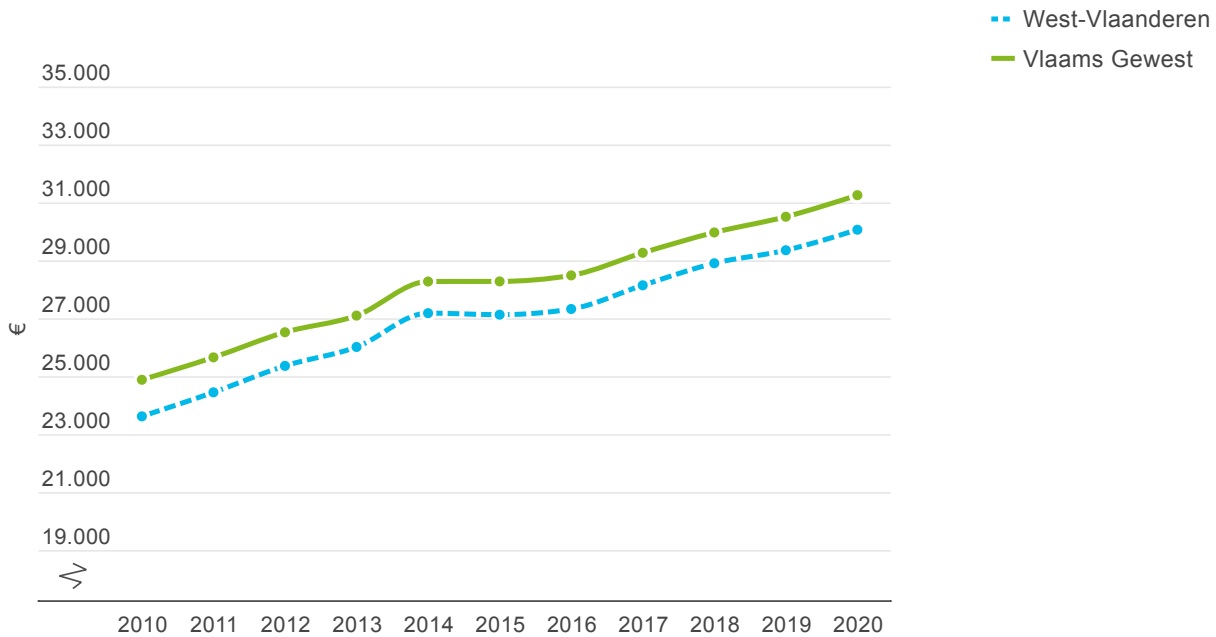
Informatie over het inkomen van personen en huishoudens is beschikbaar op basis van de jaarlijkse fiscale aangifte. Op basis hiervan krijgen we een beeld van het inkomen dat gezinnen ter beschikking hebben (verdiende welvaart). Het gaat natuurlijk alleen om de inkomens die aan de fiscus worden doorgegeven. Zo ontbreken vaak de inkomsten uit roerend goed, zoals spaarboekjes en beleggingen.

Een goede indicator om het beschikbaar inkomen per huishouden te bespreken is het gemiddeld netto belastbaar inkomen per gewijzigde verbruikseenheid. Bij de omrekening naar gewijzigde verbruikseenheid gaat men ervan uit dat elk lid van het huishouden niet even zwaar op het gezinsbudget weegt. Zo kost het bijvoorbeeld niet 5 maal meer om een huis te verwarmen voor 5 personen dan voor 1 persoon. Daarom kent men de leden van het huishouden een verschillend gewicht toe: de referentiepersoon telt voor 1, de andere volwassenen in het huishouden voor 0,5 en de kinderen (van 13 jaar of minder) voor 0,3.

Onderstaande grafieken tonen de evolutie van het gemiddeld netto belastbaar inkomen per gewijzigde gebruikseenheid (*grafiek 12.1*), enerzijds, en het mediaan inkomen per aangifte (*grafiek 12.2*), anderzijds. Het mediaan inkomen is de waarde van de aangifte waarvoor geldt dat de helft van de inkomens lager ligt, en de helft hoger. Dit is dus de 'doorsnee aangifte'. Dit geeft een betere maatstaf dan het gemiddelde omdat die waarde sterk beïnvloed kan worden door slechts enkele extreem hoge of extreem lage inkomens.

In 2020 (aanslagjaar 2021) bedroeg het gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikseenheid in **West-Vlaanderen 30.056 euro**. Dit is lager dan het gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikseenheid in **het Vlaams Gewest**, waar het gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikseenheid **31.248 euro** bedroeg.

Grafiek 12.1 | Gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikseenheid, evolutie (2010-2020)

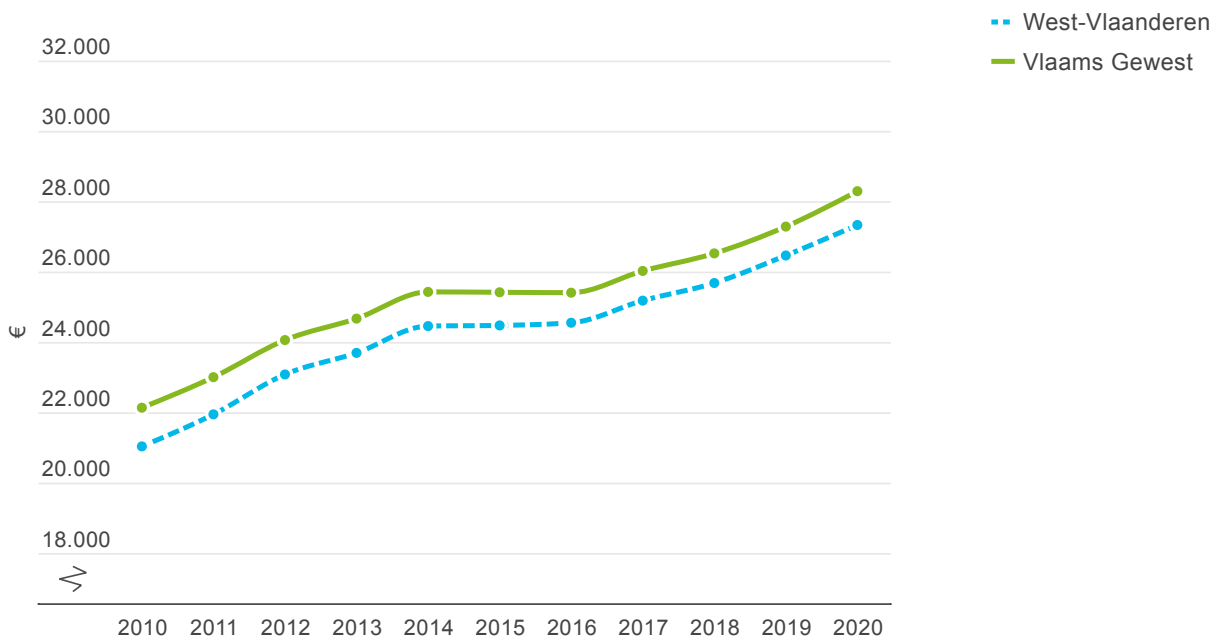

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

In 2020 (aanslagjaar 2021) bedroeg het mediaan inkomen per aangifte in **West-Vlaanderen 27.325 euro** en in **het Vlaams Gewest 28.286 euro**. Ter vergelijking in 2010 (aanslagjaar 2011) ging het in de betreffende gebieden om respectievelijk **21.031 euro** **22.131 euro**.

Grafiek 12.2 | Evolutie van het mediaan inkomen per aangifte (2010-2020)

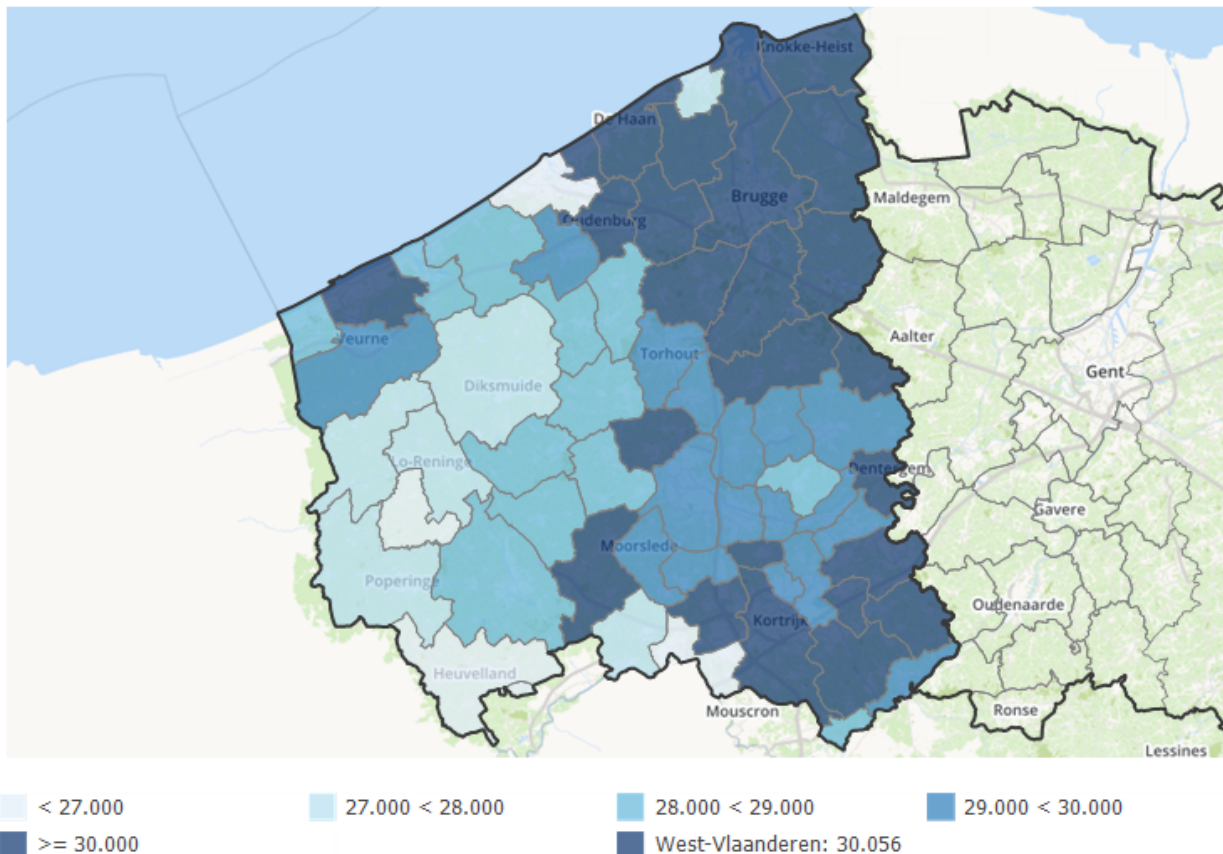

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Kaart 12.1 toont per gemeente het gemiddeld netto belastbaar inkomen per gewijzigde verbruikseenheid. Hoe donkerder de kaart, hoe hoger dat gemiddeld netto belastbaar inkomen is.

Kaart 12.1 | Gemiddeld netto belastbaar inkomen per gewijzigde verbruikseenheid 2020 (inkomens 2021)

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

12.1.2 Bruto binnenlands product

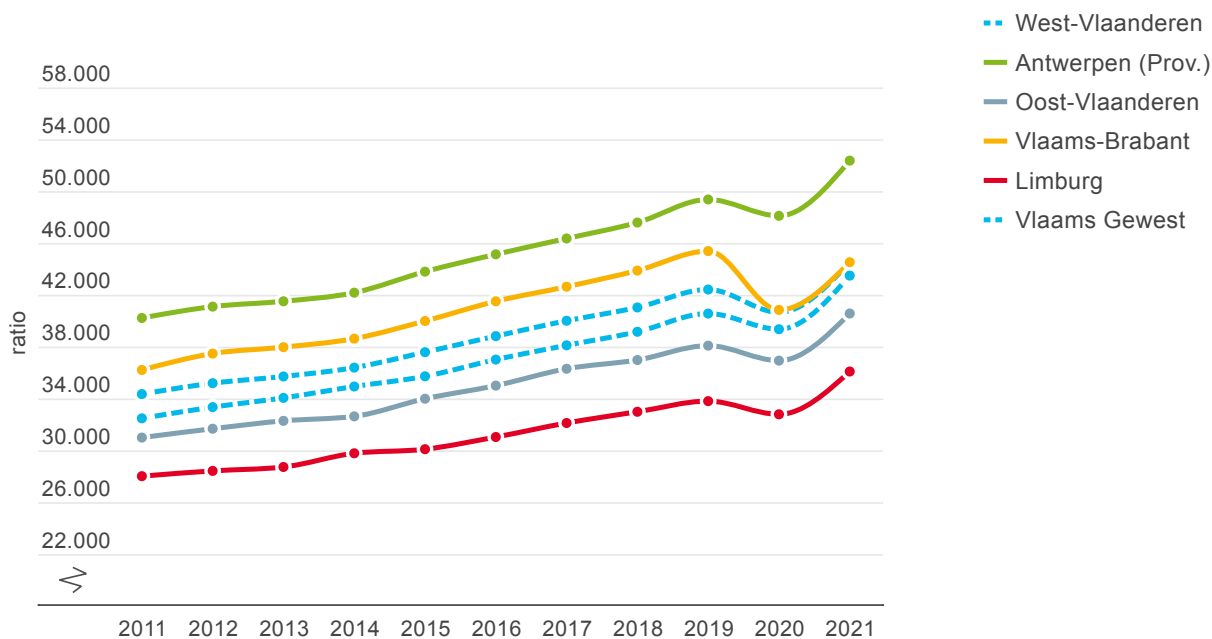
Het bruto binnenlands product (BBP) per inwoner geeft een indicatie van de geproduceerde welvaart, met name hoeveel euro elke inwoner bijdraagt aan de totale geproduceerde welvaart van een regio. Het bruto binnenlands product per inwoner bedroeg in 2021 in **West-Vlaanderen 43.482 euro** tegenover **44.510 euro in het Vlaams Gewest**. **West-Vlaanderen** scoort onder het Vlaams gemiddelde. Als we vergelijken met de cijfers van het gemiddeld inkomen wijst dit op een discrepantie tussen de verdiende welvaart en de geproduceerde welvaart. Een belangrijk deel van de productie van onze welvaart vindt plaats buiten de provincie.

Grafiek 12.3 toont de evolutie van het Bruto Binnenlands Product per inwoner over de jaren heen, enerzijds, en de verschillen tussen de provincies, anderzijds.

De evolutie is gelijklopend in alle provincies (de curves hebben dezelfde vorm). In de periode 2011-2019 zien we overal een stijging van het Bruto Binnenlands Product per inwoner. In 2020 is er een daling. Deze werd veroorzaakt door de coronapandemie.

De lijnen blijven boven elkaar liggen, wat betekent dat de verhoudingen tussen de provincies door de jaren heen niet veranderen. Limburg heeft steevast het laagste Bruto Binnenlands Product, Antwerpen het hoogste. West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Limburg scoren onder het Vlaams gemiddelde, Antwerpen en Vlaams-Brabant scoren boven het Vlaams gemiddelde.

Grafiek 12.3 | Evolutie van het Bruto Binnenlands Product (2011-2021)

Bron: NBB | provincies.incijfers.be

12.2 Armoede

12.2.1 Risico op armoede of sociale uitsluiting

Binnen het Europese beleid ([zie voetnoot 1](#)) worden drie indicatoren naar voren geschoven om armoede te meten:

- armoederisico op basis van inkomen;
- ernstige materiële en sociale deprivatie;
- huishoudens met zeer lage werkintensiteit.

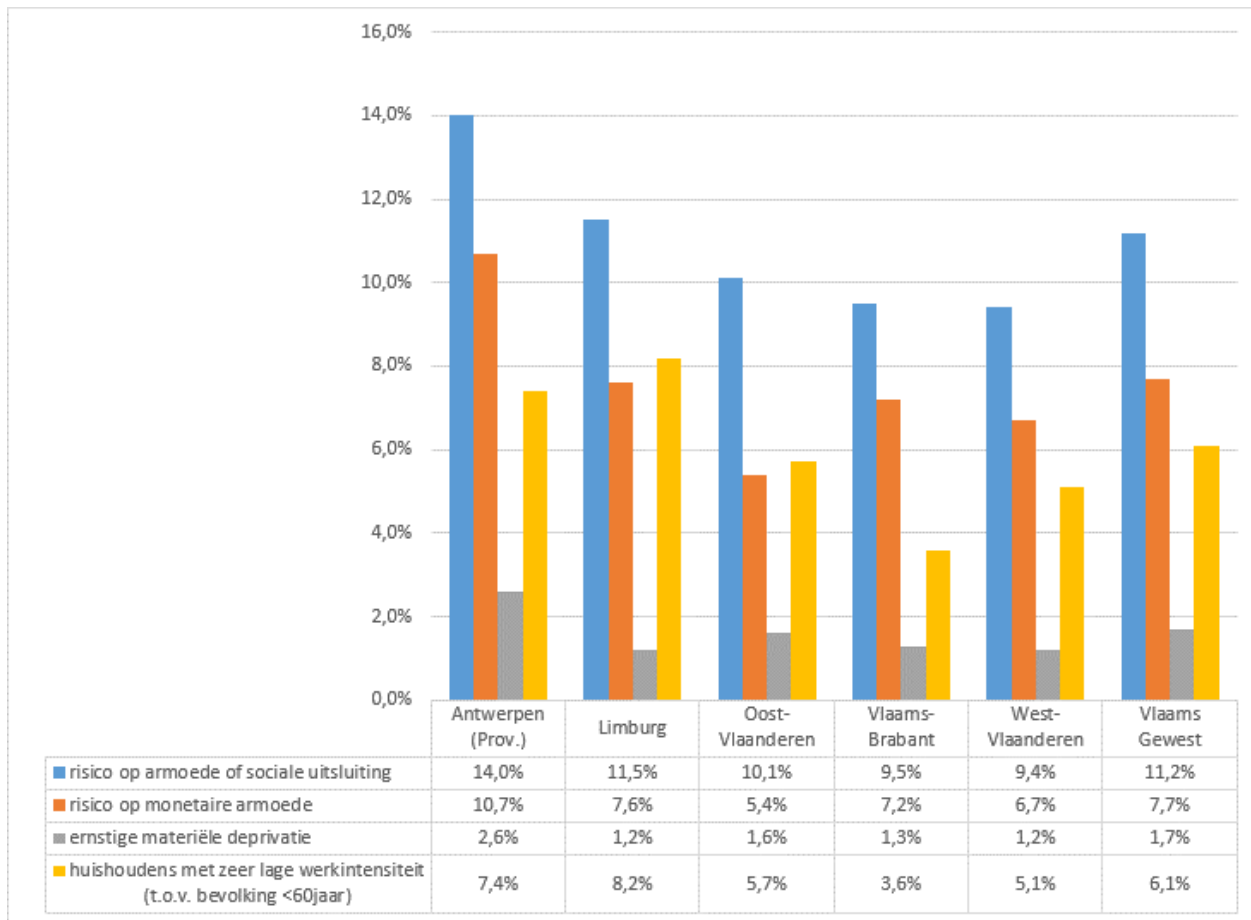
De drie indicatoren samen vormen de Europese armoede-indicator 'risico op armoede of sociale uitsluiting (AROPE)'.

Volgens de EU-SILC 2021-enquête ([zie voetnoot 2](#)) behoorde in 2021 7,8% van de Vlaamse bevolking (12,7% van de Belgische bevolking) tot de groep met een armoederisico op basis van het inkomen (inkomen lager dan 1.293 euro per maand voor een alleenstaande, 2.715 euro voor een huishouden van 2 volwassenen en 2 kinderen), 4,4% van de Vlaamse bevolking (6,3% van de Belgische bevolking) leeft in ernstige materiële en sociale deprivatie en 6,8% van de Vlaamse bevolking (11,9% van de Belgische bevolking) jonger dan 60 jaar leeft in een huishouden met een zeer lage werkintensiteit. Mensen die te maken krijgen met minstens één van de drie bovenstaande situaties, worden beschouwd als risicogroep voor armoede of sociale uitsluiting. Voor 2021 ging het om 12,4% van de Vlaamse en 18,8% van de Belgische bevolking.

De EU-SILC leert ons welke groepen een verhoogd risico op armoede hebben. Werklozen zijn een stuk kwetsbaarder dan de werkende bevolking. Leden van eenoudergezinnen lopen vier keer meer risico dan bijvoorbeeld een gezin met twee volwassenen en twee kinderen. Huurders lopen meer risico in vergelijking met zij die eigenaar zijn van hun woning. Ook bij de laagst opgeleiden (hoogstens een diploma lager secundair onderwijs) ligt het risico op armoede vier keer hoger dan bij de hoogst opgeleiden.

Grafiek 12.4 toont hoe groot het risico op armoede en sociale uitsluiting is in de verschillende Vlaamse provincies.

Grafiek 12.4 | Risico op armoede en sociale uitsluiting (2022)

Bron: Statbel 16/03/2023

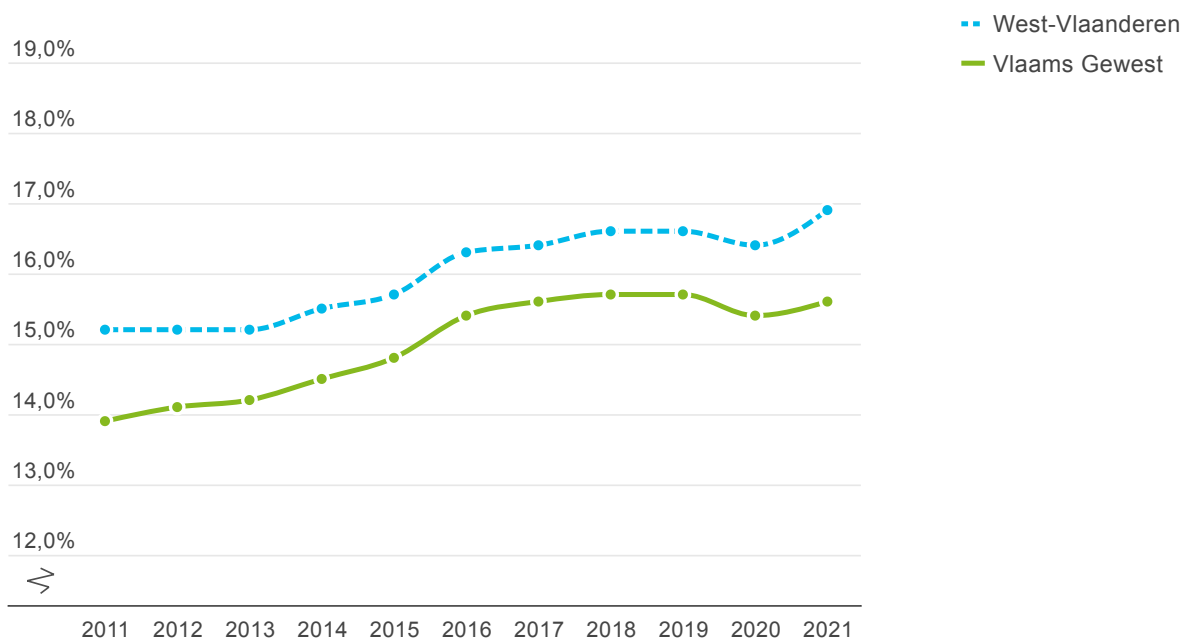
12.2.2 Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

De cijfers van de EU-SILC zijn enquêteresultaten, dus bovengenoemde cijfers zijn gebaseerd op slechts een deel van de bevolking. Deze cijfers zijn niet beschikbaar op gemeenteniveau. Om een inschatting te kunnen maken van de armoede op basis van administratieve data wordt vaak de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering gebruikt. Deze tegemoetkoming maakt de gezondheidszorg goedkoper voor bepaalde personen met een laag inkomen, wat de indicator geschikt maakt om een inschatting te maken van de bevolking met een laag inkomen.

In 2021 genoten **204.458** inwoners van **West-Vlaanderen** van een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Dit is **16,9%** van het aantal verzekerden.

In vergelijking met 2011 is dit een stijging van het aandeel verzekerden met een verhoogde tegemoetkoming. Wanneer we de cijfers van **West-Vlaanderen** vergelijken met de cijfers van **het Vlaams Gewest** zien we dat het percentage van de bevolking met een verhoogde tegemoetkoming in **West-Vlaanderen** hoger is dan dat in **het Vlaams Gewest**.

Grafiek 12.5 | Personen met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering, % t.o.v. personen in de ziekteverzekering (2011-2021)

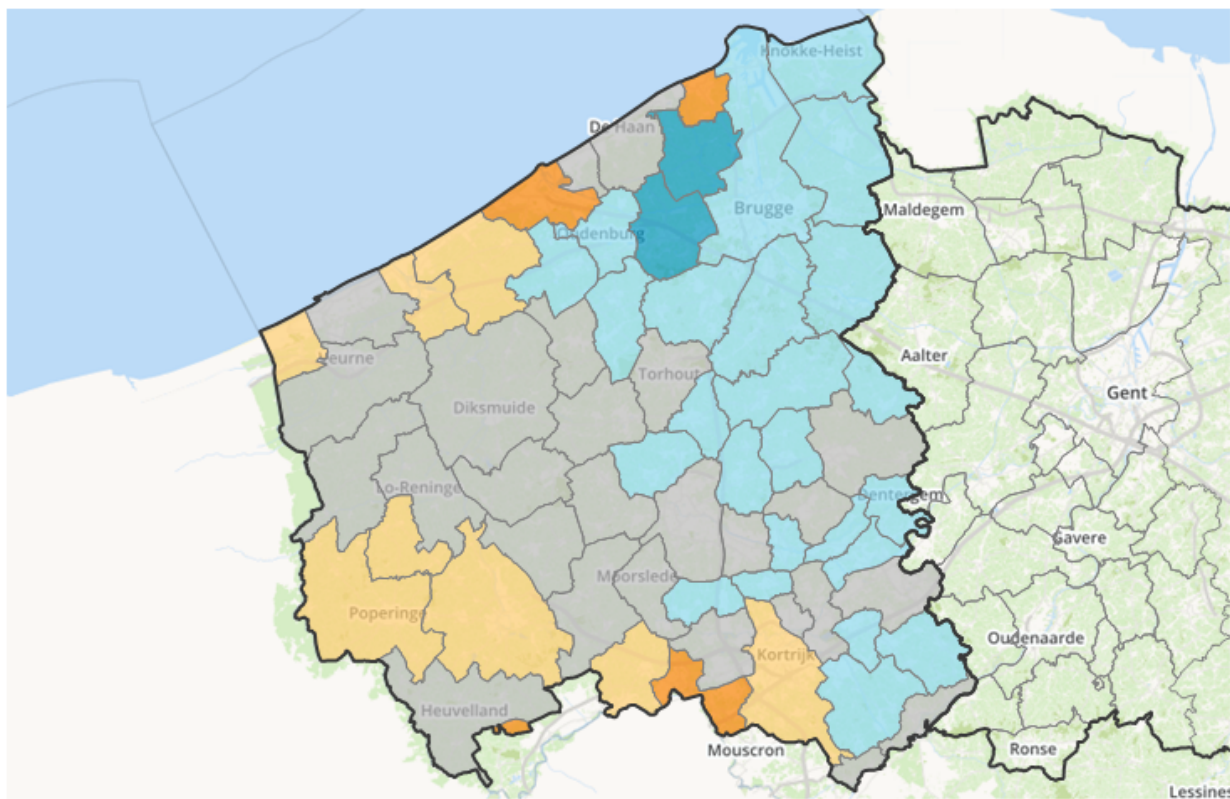
Bron: IMA | provincies.incijfers.be

Kaart 12.2 toont de spreiding van het aandeel van de bevolking met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering ten opzichte van het aantal verzekerden in de gemeenten van **West-Vlaanderen** aan de hand van z-scores (zie [voetnoot 3](#)), die een maat geven van hoeveel een gebied afwijkt van het gemiddelde in het vergelijkingsgebied.

De gemeenten met het grootste aandeel personen met een verhoogde tegemoetkoming in **West-Vlaanderen** zijn: **Mesen (25,4%)**, **Oostende (25,1%)**, **Menen (22,9%)**, **Blankenberge (22,8%)** en **Ieper (21,2%)**.

Kaart 12.2 | Personen met verhoogde tegemoetkoming, t.o.v. verzekerden in de ziekteverzekering (2021, z-scores)

■ veel lager ■ lager ■ gemiddeld ■ hoger ■ veel hoger

Bron: IMA | provincies.incijfers.be

Meer data in verband met het thema verdienen zijn terug te vinden in het [rapport armoede](#).

Voetnoten

Om terug te keren naar de tekst waar de voetnoot bij hoort, klik op het nummer van die voetnoot.

1. Binnen het Europees beleid rond armoede wordt veel gebruik gemaakt van de European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC). De hier gepresenteerde cijfers zijn afkomstig uit de SILC 2021.

2. Risico op armoede of sociale uitsluiting, Statbel (statbel.fgov.be)

3. Een z-score geeft weer hoeveel standaardafwijkingen de waarde van een gebied afwijkt van de waarde in het vergelijkingsgebied. Een standaardafwijking is een maat voor hoeveel een willekeurig gebied doorgaans afwijkt van 'de standaard' (het gemiddelde). Er is dus een minder grote absolute afwijking van het gemiddelde nodig wanneer alle gebieden gelijkaardige cijfers hebben, dan wanneer de cijfers van de gebieden ver uit elkaar liggen.

De inkleuring volgt steeds deze schaalverdeling:

- z-score kleiner dan -1,50: veel lager dan het vergelijkingsgebied (donkerblauw)
- z-score van -1,50 tot -0,50: lager dan het vergelijkingsgebied (blauw)
- z-score van -0,50 tot 0,50: gemiddeld (grijs)
- z-score van 0,50 tot 1,50: hoger dan het vergelijkingsgebied (oranje)
- z-score hoger dan 1,50: veel hoger dan het vergelijkingsgebied (donkeroranje)